

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์
Development Guidelines Operations of Community Enterprise in Chon Daen district, Phetchabun Province

จันทนา เตจันนา (Jantana Tajana)¹ จินดา ขลิบทอง (Jinda Kriptong)², เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (Chalerm Sak Toomhirun)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 2) การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน 3) ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน 4) ความต้องการและแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ วิสาหกิจชุมชน ในอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี 2566 จำนวน 15 แห่ง สมาชิก 233 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 148 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มกับประธานวิสาหกิจชุมชน 15 แห่ง และนักวิชาการพัฒนาชุมชน 1 ราย รวม 16 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับ การหาค่าที่ และการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า 1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 53.75 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวน ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มเป็นกลุ่มลูกค้าถ.ก.ส. และไม่มีตำแหน่งภายในชุมชน วิสาหกิจชุมชนมีจุดประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมผลิตเพื่อจำหน่าย ช่องทางการจำหน่ายสินค้าส่วนใหญ่จำหน่ายสินค้าเอง และทุนของกลุ่มมาจากการระดมทุนของสมาชิก 2) การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการดำเนินงานด้านการดำเนินการผลิตมีอยู่ในระดับมาก ในประเด็น วัตถุประสงค์ในการผลิตจากภายในชุมชน 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการดำเนินการผลิตอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดหาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต 4) ปัญหาในการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการตลาดอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีเครือข่ายทางการตลาดน้อย รวมถึงช่องทางการตลาดไม่หลากหลาย สมาชิกส่วนใหญ่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุขาดความรู้เรื่องเทคโนโลยี และการตลาด 5) ระดับความรู้ที่ได้รับ และระดับความต้องการความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการความรู้ด้านการผลิตในระดับมากที่สุด ผ่านช่องทางเจ้าหน้าที่รัฐ โดยวิธีการบรรยายในระดับมาก แนวทางพัฒนากลุ่มควรมุ่งเน้นการพัฒนาการผลิตสินค้า ให้ความหลากหลาย โดดเด่น มีคุณภาพ และได้รับการรับรองมาตรฐาน โดยนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมเข้ามาปรับใช้ในทุกการดำเนินงาน อีกทั้งส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง และเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อสร้างเครือข่ายทางการตลาดให้กว้างขึ้น สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ และจัดตั้งเป็นแหล่งเรียนรู้

คำสำคัญ แนวทางพัฒนา การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชน

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช jantanaoil4@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช artoom@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) Basic status of community enterprise members 2) Operation of community enterprises 3) Participation in the operation of community enterprise members 4) Problems related to the operation of community enterprises 5) Needs and Development Guidelines of Community Enterprise. The population in the study was community enterprise members in Chan Daen District, Phetchabun Province, The sample size of 148 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.05 and simple random sampling method. Data were collected by using interview form and focus group with the chairmen of 15 community enterprises and 1 community development officer with the total number of 16 informants. Statistics applied in the analysis were such as frequency distribution, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, ranking, t-test, and content analysis. It was found that 1) most of the community enterprise members were female with the average age of 53.73 years old, completed upper secondary education level or vocation certificate, mostly worked as garden farmers, Most positions in community enterprises are members of community enterprises. were members in BAAC customer group, and held no position in the community. The community enterprises had the objectives in the production operation to distribute products. The channel of goods distribution was mostly through self-distribution and the group funding came from fundraising of members. 2) The overall operation of the community enterprise is at a moderate level. The operation in terms of production is at a high level, in terms of raw materials for production from within the community. 3) The overall participation in the operation of the community enterprise is at a moderate level. The operation in terms of production is at a high level, including members participating in procuring raw materials for production. 4) The overall operation problems are at a moderate level. The marketing problems are at a high level because community enterprise members have a small marketing network and are not diverse in marketing channels. Most members are entering the elderly society and lack knowledge about technology and marketing. 5) The level of knowledge received and the level of knowledge needed was different at statistically significant level of 0.05. Members of community enterprises needed the knowledge regarding the production at the highest level through government officer channel by lecturing method at the high level. The development guidelines should focus on goods production development to have more variety, uniqueness, and good quality with the receiving of standardization by adopting technology and innovation and modifying them in every operation. Moreover, there should be the extension for group members to become smart farmers and young smart farmer in order to create wider range of marketing network. They would also be able to become the lecturer in transferring knowledge and establishing learning sources.

Keywords: Development guideline, Operations of community, Community Enterprise

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

การเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญกับการพัฒนาภาคเกษตรกรรมเพื่ออนาคตที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการและการท่องเที่ยว สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ที่มุ่งเน้นให้คนในชุมชนรวมตัวกันประกอบกิจการ โดยอาศัยทรัพยากร แรงงาน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ มาผลิตเป็นสินค้าหรือบริการที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชน เริ่มต้นด้วยการทำกิจการพื้นฐานขนาดเล็กที่ใช้เทคโนโลยีอย่างง่ายไม่ซับซ้อนเพื่อบริโภคในท้องถิ่นและตลาดชุมชน เมื่อได้สั่งสมความรู้ และฝึกฝนจนเกิดทักษะและความชำนาญพร้อมกับได้เรียนรู้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอกและความต้องการของตลาดที่กว้างขึ้น เพื่อพัฒนาไปสู่กิจการระดับก้าวหน้าที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการควบคุมการผลิตเพื่อให้คุณภาพได้มาตรฐาน และพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้า โดยอาศัยข้อมูลและองค์ความรู้ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์ความรู้ทางสังคม เศรษฐกิจ การบริหารจัดการ การตลาด การเงิน บัญชี เทคโนโลยีการผลิตด้านต่างๆ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2557)

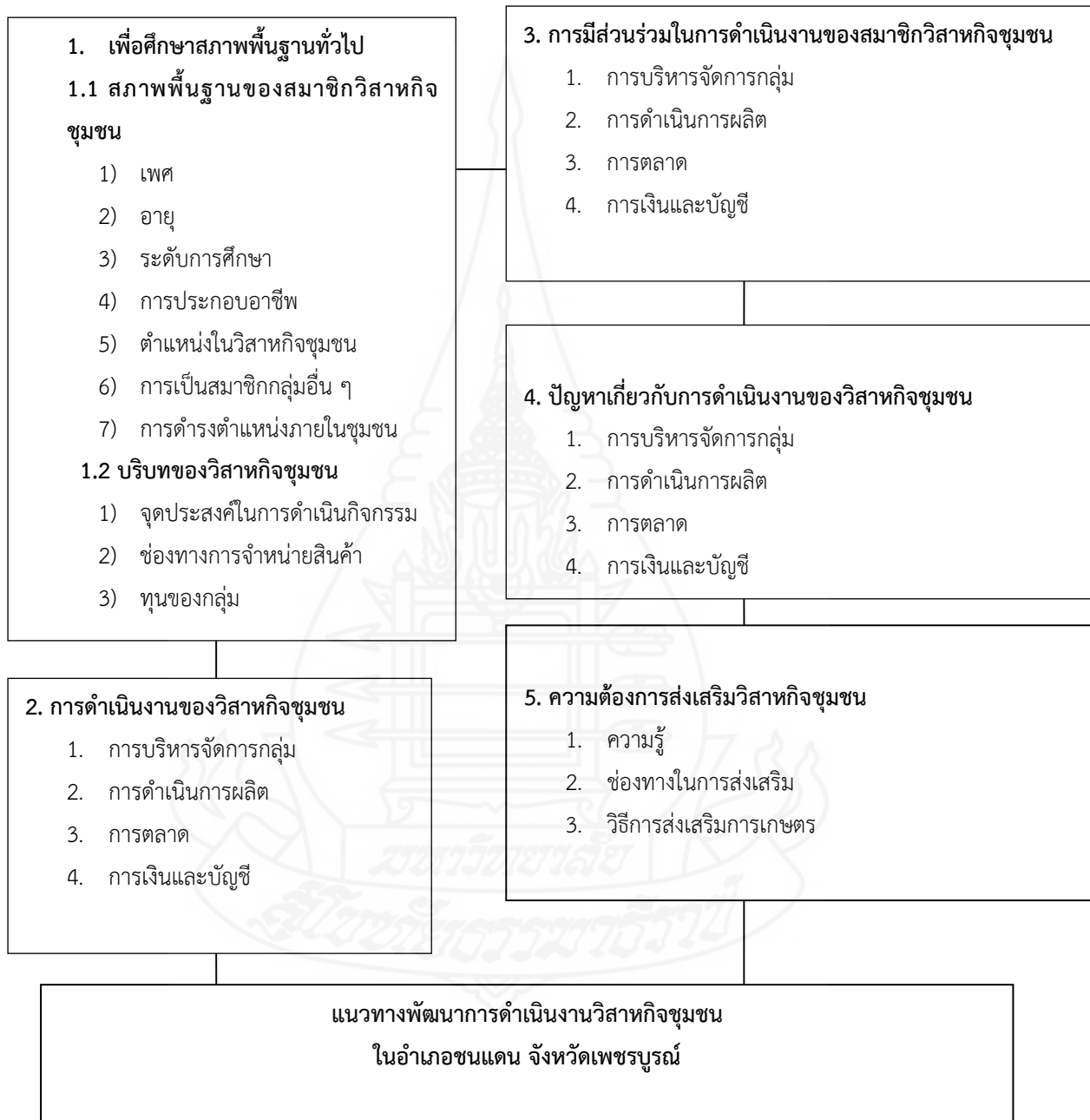
พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอชนแดนเป็นพื้นที่ทางการเกษตร โดยทำการเกษตรเชิงเดี่ยวที่อาศัยปริมาณน้ำฝนเป็นหลัก ราคาสินค้าตามกลไกทางการตลาด และถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง (สำนักงานเกษตรอำเภอชนแดน, 2566) การสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าเกษตร เป็นเทคนิคที่สำคัญที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นจากผลผลิตทางการเกษตรของตัวเองได้ โดยการนำผลผลิตทางการเกษตรมาเพิ่มลักษณะพิเศษหรือจุดเด่นบางอย่างให้ต่างไปจากเดิม เพื่อให้ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเสริมสร้างอาชีพใหม่ๆ ในชุมชน ดังนั้นเกษตรกรจึงรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการเกษตร ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่กับการทำไร่ ทำนา ทำสวน สามารถสร้างความยั่งยืนให้กับเกษตรกร (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, 2565) วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอชนแดน ประเภท การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ในปี 2566 มี 15 แห่ง จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 233 ราย (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน, 2566) วิสาหกิจชุมชนหลายแห่งก็ยังประสบปัญหาเนื่องจากวิสาหกิจชุมชนส่วนหนึ่งสมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายทิศทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงานมีการปฏิบัติตามแผนบางส่วน ช่องทางตลาดและการเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาดไม่แน่นอน ทำให้การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนดำเนินการได้ช้าและไม่ต่อเนื่อง

การศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ประเภทกิจการ การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร โดยการศึกษาต่อยอด และถอดบทเรียนจากผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยการพัฒนาผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และแก้ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อีกทั้งหาข้อมูลเพิ่มเติมสู่แนวทางพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้มีความเข้มแข็ง สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรม พัฒนาอาชีพ การเกษตรและพัฒนาครอบครัว เพื่อนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองและพึ่งพากันได้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษาคือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเภท การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ปี 2566 จำนวน 15 แห่ง สมาชิก 233 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 148 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้วิธีการจับสลาก การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบ่งเป็น 5 ตอน ได้แก่ 1) สภาพพื้นฐานทั่วไป 2) การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 4) ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน 5) ความต้องการและแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กำหนดสมมติฐานการวิจัย คือ ระดับความรู้ที่ได้รับและระดับความต้องการความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแตกต่างกัน โดยใช้ Paired Sample t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทดสอบความเที่ยง (reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณ ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.831 ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.934 และตอนที่ 4 เท่ากับ 0.767 การสนทนากลุ่มกับประธานวิสาหกิจชุมชน 15 แห่ง และนักวิชาการพัฒนาชุมชน 1 ราย รวม 16 ราย ประเด็นในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของวิสาหกิจชุมชน และกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับ การหาค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายดังนี้ 1.00-1.80=ระดับน้อยที่สุด 1.81-2.60 = ระดับน้อย 2.61-3.40 = ระดับปานกลาง 3.41-4.20 = ระดับมาก และ 4.21-5.00 = ระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานทั่วไป

1.1 สภาพพื้นฐานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 53.75 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวน ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เป็นกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. และไม่มีตำแหน่งภายในชุมชน

1.2 บริบทของวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนมีจุดประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมโดยผลิตเพื่อจำหน่าย ช่องทางการจำหน่ายสินค้าส่วนใหญ่จำหน่ายสินค้าเอง ทุนของกลุ่มมาจากการระดมทุนของสมาชิก

2. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.04)

ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.09) โดยประเด็นการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการฝึกอบรมสมาชิกกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.30) มีการประชุมทบทวนการทำงานร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย 3.24) มีการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.10) และมีการวางแผนในการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 2.76) ตามลำดับ

ด้านการดำเนินการผลิต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) โดยประเด็นการดำเนินงานด้านการดำเนินการผลิต ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนใช้วัตถุดิบในการผลิตจากภายในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.36) ในระดับมาก ได้แก่ มีการตรวจสอบคุณภาพสินค้าก่อนออกจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 3.66) มีการวางแผนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.49) ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการขอรับรองมาตรฐานสินค้า (ค่าเฉลี่ย 2.76) ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ด้านการตลาด ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.88) โดยประเด็นการดำเนินงานด้านการตลาด ในระดับปานกลาง ได้แก่ สินค้าหรือผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักของผู้บริโภค (ค่าเฉลี่ย 3.04) มีการกำหนดราคาในการจำหน่ายสินค้าเป็นมาตรฐานยอมรับได้ (ค่าเฉลี่ย 2.97) มีการประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 2.78) และมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าหลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 2.74) ตามลำดับ

ด้านการเงินและบัญชี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.63) โดยประเด็นการดำเนินงานด้านการเงินและบัญชีในระดับมาก ได้แก่ มีการระดมทุนจากสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.95) มีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.57) ในระดับน้อย ได้แก่ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.43) ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ การกู้เงินจากแหล่งทุนภายนอก (ค่าเฉลี่ย 0.57) ตามลำดับ

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.65)

ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.91) โดยประเด็นที่สมาชิกมีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการกลุ่มในระดับมาก ได้แก่ มีการประชุมพบปะการทำงานร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย 3.60) ในระดับน้อย ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.57) และการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.57) ตามลำดับ

ด้านการดำเนินการผลิต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.63) โดยประเด็นที่สมาชิกมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการผลิตในระดับมาก ได้แก่ การจัดหาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.11) การตรวจสอบคุณภาพสินค้าก่อนจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 3.57) ในระดับปานกลาง ได้แก่ การวางแผนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.24) ตามลำดับ

ด้านการตลาด ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.73) โดยประเด็นที่สมาชิกมีส่วนร่วมด้านการตลาดในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการกำหนดราคาในการจำหน่ายสินค้า (ค่าเฉลี่ย 2.76) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาด (ค่าเฉลี่ย 2.74) และมีการกำหนดแหล่งจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 2.68) ตามลำดับ

ด้านการเงินและบัญชี ภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.32) โดยประเด็นที่สมาชิกมีส่วนร่วมด้านการเงินและบัญชี ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ การบริหารจัดการเงินทุน (ค่าเฉลี่ย 1.76) การจัดบันทึกการเงินและบัญชี (ค่าเฉลี่ย 1.15) และการจัดสรรผลประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 1.05) ตามลำดับ

4. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.90)

ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.24) โดยประเด็นที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นของสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.74) ในระดับน้อย ได้แก่ การประชุมร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย 2.32) การวางแผนงาน (ค่าเฉลี่ย 2.06) และการประสานงานภายในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 1.82) ตามลำดับ

ด้านการดำเนินการผลิต ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.33) โดยประเด็นที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในระดับมาก ได้แก่ ต้นทุนในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.47) แรงงานในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.46) ปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ ปริมาณวัตถุดิบ (ค่าเฉลี่ย 3.26) และเครื่องมือในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.12) ตามลำดับ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ทำให้ปริมาณวัตถุดิบบางช่วงไม่เพียงพอต่อการผลิตต้องการจึงสั่งซื้อจากภายนอกชุมชน รวมถึงสภาพเศรษฐกิจในประเทศ วัตถุดิบราคาสูงขึ้น สมาชิกส่วนใหญ่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุทำให้แรงงานในการผลิตไม่เพียงพอ

ด้านการตลาด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.48) โดยประเด็นที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในระดับมาก ได้แก่ เครือข่ายทางการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.57) ช่องทางการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.53) ความน่าดึงดูดของบรรจุภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 3.50) ปัญหาในระดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ปานกลาง ได้แก่ คู่แข่งผลิตภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 3.31) ตามลำดับ เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุขาดความรู้เรื่องเทคโนโลยี และการตลาดออนไลน์ เครือข่ายทางการตลาดน้อย ช่องทางการตลาดไม่หลากหลาย ส่วนใหญ่จำหน่ายสินค้าเองในตลาดชุมชน

ด้านการเงินและบัญชี ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.57) โดยประเด็นที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในระดับ ปานกลาง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจในประเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.30) การจัดบันทึกขายรับรายจ่าย (ค่าเฉลี่ย 3.26) ปัญหาในระดับน้อย ได้แก่ เงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 1.92) การระดมทุนของสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 1.81) ตามลำดับ สมาชิกส่วนใหญ่ขาดความรู้ด้านการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ทำให้ไม่ทราบถึงต้นทุนที่แท้จริง

5. ความต้องการการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

จากการเปรียบเทียบระดับความรู้ที่ได้รับและระดับความต้องการความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในประเด็นด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการดำเนินการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงินและบัญชี โดยใช้ Paired Sample t-test พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีระดับความรู้ที่ได้รับภาพรวมในระดับน้อย และระดับความต้องการความรู้ภาพรวมในระดับมาก ซึ่งมีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบระดับความรู้ที่ได้รับและระดับความต้องการความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

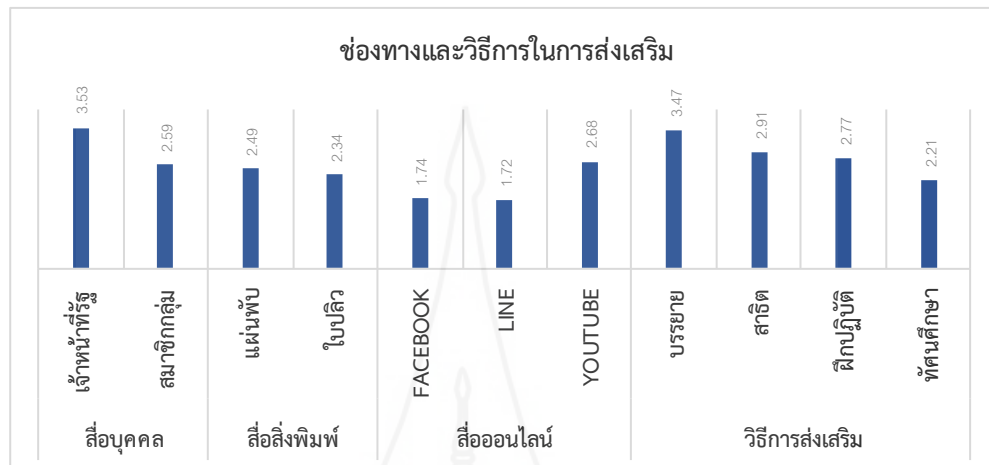
ประเด็นเนื้อหา	ความรู้ที่ได้รับ		ความต้องการความรู้		การเปรียบเทียบ	
	ค่าเฉลี่ย (SD.)	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย (SD.)	ความหมาย	t	P Value
1. ด้านการบริหารจัดการ กลุ่ม	2.30 (0.723)	น้อย	2.45 (0.587)	น้อย	-3.720	0.000*
2. ด้านการดำเนินการผลิต	2.97 (0.451)	ปานกลาง	4.22 (0.708)	มากที่สุด	-24.262	0.000*
3. ด้านการตลาด	2.49 (0.599)	น้อย	3.72 (1.037)	มาก	-21.230	0.000*
4. ด้านการเงินและบัญชี	2.14 (0.660)	น้อย	3.34 (0.974)	ปานกลาง	-21.850	0.000*

*หมายเหตุ : มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการช่องทางในการส่งเสริมผ่านสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ในระดับมาก สื่อออนไลน์ ได้แก่ YOUTUBE ในระดับปานกลาง วิธีการส่งเสริม โดยการบรรยาย ในระดับมาก การสาธิต และการฝึกปฏิบัติ ในระดับปานกลาง แสดงดังในภาพที่ 1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ภาพที่ 1 ช่องทางและวิธีการในการส่งเสริม

6. การสนทนากลุ่ม

วิเคราะห์ประเด็นการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์ SWOT และการวิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์ TOWS MATRIX

ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านดำเนินการผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงินและบัญชี โดยการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต จากประธานวิสาหกิจชุมชน โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis และการวิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์ TOWS MATRIX ผลปรากฏ ดังนี้

ตารางที่2 การวิเคราะห์ประเด็นการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis

ปัจจัยภายใน	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
	- มีการวางแผนในการดำเนินการผลิต - ผู้นำมีความเข้มแข็ง - วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมาจากสมาชิกกลุ่มและคนในชุมชน/อำเภอ - สมาชิกมีประสบการณ์หลากหลายด้าน - มีการระดมทุนจากสมาชิก และเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการ - มีการฝึกอบรมสมาชิกกลุ่ม - สมาชิกกลุ่มสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ได้ - บางกลุ่มผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐานรองรับ เช่น OTOP /อย./ GAP	- สมาชิกส่วนใหญ่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ขาดความรู้เรื่องการตลาด และการจัดทำระบบการเงิน/บัญชี - เครื่องมือ เครื่องจักรกล ไม่เพียงพอต่อการผลิตสินค้าตามความต้องการของลูกค้า - ผลิตภัณฑ์บางกลุ่มยังไม่ได้รับมาตรฐาน - ช่องทาง และเครือข่ายทางการตลาดน้อย ไม่หลากหลาย - บรรจุภัณฑ์ไม่ทันสมัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ปัจจัยภายนอก	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
	1. ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องของเงินทุน องค์ความรู้ และปัจจัยการผลิต 2. สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐเป็นที่ปรึกษาและประสานใน - การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3. สมาชิกเข้าถึงแหล่งทุน เช่น ธกส. และธนาคารของรัฐอื่น ๆ 4. วิสาหกิจชุมชนสามารถพัฒนาต่อยอดเป็นแหล่งเรียนรู้/สถานที่ศึกษาดูงาน 5. นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในกระบวนการผลิตและการตลาด	1. การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจในประเทศ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง เช่น วัตถุดิบอื่นๆ ค่าขนส่ง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง 2. ขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ 3. ผลิตภัณฑ์มีการแข่งขันสูง 4. ความแปรปรวนของสภาพอากาศภัยธรรมชาติ โรค และแมลงต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถควบคุมคุณภาพ ของวัตถุดิบได้ 5. เครื่องมือ เครื่องจักรกล ไม่เพียงพอต่อการผลิตสินค้าในปริมาณมากๆ

กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ส่งเสริมองค์ความรู้การผลิตสินค้าให้มีความหลากหลาย โดดเด่น มีคุณภาพ ได้รับมาตรฐาน ส่งเสริมสมาชิกกลุ่มให้เป็น SF และ YSF เพื่อสร้างเครือข่ายทางการตลาดส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ สถานที่ศึกษาดูงาน โดยสมาชิกกลุ่มเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) พัฒนาศักยภาพสมาชิกให้มีความรู้เรื่องการตลาดออนไลน์และการเงินและบัญชี ประสานงานร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาสินค้า กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) พัฒนาระบบด้านการผลิตโดยนำเทคโนโลยี นวัตกรรม เข้ามาใช้ พัฒนาสมาชิกในเรื่องการตลาดออนไลน์ และการจัดทำบัญชี กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ติดตามรายงานสถานการณ์สภาพอากาศอย่างสม่ำเสมอ และเตรียมแผนสำรองในการรับมือพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐาน และบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัย

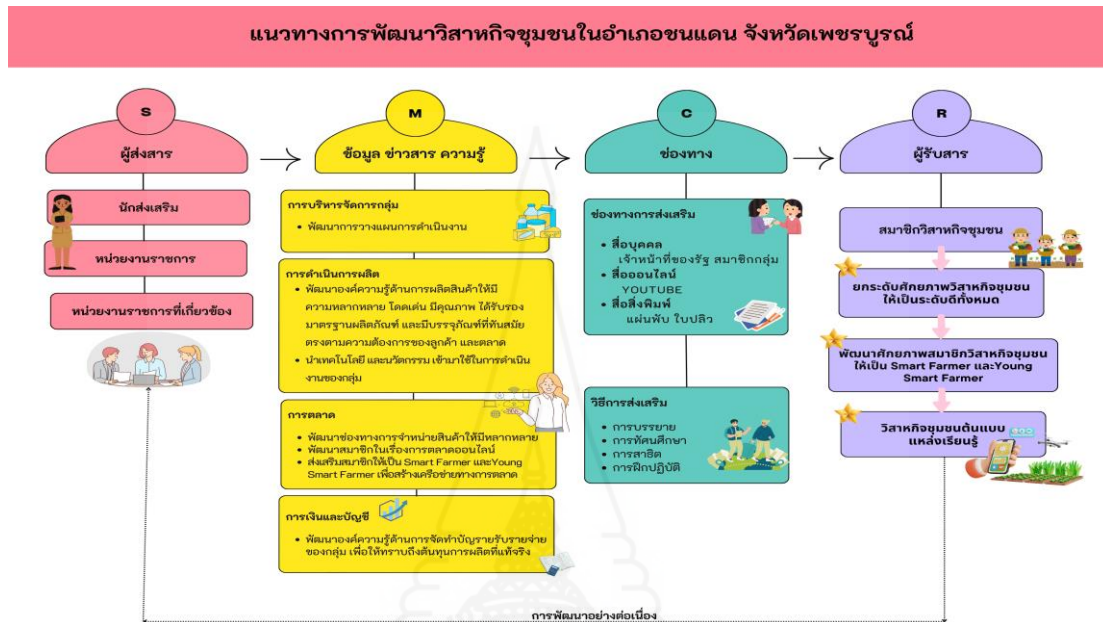
7. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

จากผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่ม และการวิเคราะห์การสนทนากลุ่ม จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis ในการดำเนินงานด้านต่างๆของวิสาหกิจชุมชน เพื่อกำหนดกลยุทธ์ TOW MATRIX สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สมาชิกในกลุ่มควรมุ่งเน้นการวางแผนการดำเนินงาน การพัฒนาการผลิตสินค้าให้มีความหลากหลาย โดดเด่น มีคุณภาพ และได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โดยนำเทคโนโลยี และนวัตกรรม เข้ามาปรับใช้ในทุกการดำเนินงาน ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐเป็นผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สถาบันศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนากลุ่ม อีกทั้งส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มเป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer เพื่อสร้างเครือข่ายทางการตลาดให้กว้างขึ้นสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เพื่อจัดตั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ หรือสถานที่ศึกษาดูงานแก่ผู้สนใจ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ภาพที่ 2 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

สอดคล้องกับ ธนัญญาณ์ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 60.6 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 57.83 ปี สอดคล้องกับ กษมาพร (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า เป็นหญิงร้อยละ 64.64 ส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 51.43 เนื่องจากผู้หญิงมีเวลาว่างจากงานหลักและมีความสนใจ และความสามารถในการคิดค้น แปรรูป อาหารต่างๆ

2. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

สอดคล้องกับ รัชนิกร (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบริหารการดำเนินงานเพื่อความโปร่งใสของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านการผลิต มุ่งประกอบการโดยนำใบชาซึ่งเป็นวัตถุดิบทรัพยากร และภูมิปัญญาของชุมชน มาสร้างสรรค์ผลผลิต เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนนำวัตถุดิบหลักมาจากสมาชิกกลุ่ม และคนในชุมชนเป็นการสร้างรายได้ และเพิ่มมูลค่าสินค้า ไม่สอดคล้องกับ จินตนา (2566) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภูพบว่า การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการผลิตและกระบวนการจัดการสินค้า รองลงมา ด้านการตลาด และด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก และด้านการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีด้านการดำเนินการผลิตอยู่ในระดับมากในประเด็นวัตถุดิบมาจากในชุมชน และด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการตลาด และด้านการเงินและบัญชี วิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการในระดับปานกลางเท่านั้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

ไม่สอดคล้องกับ รัชนิกร (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบริหารการดำเนินงานเพื่อความโปร่งใสของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้านการผลิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมระดับมากในเรื่องของการวางแผนเกี่ยวกับการผลิต ระดับปานกลางในเรื่องของการหา แหล่งวัตถุดิบที่มีคุณภาพ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การเจรจาต่อรองราคาวัตถุดิบ และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับทักษะการผลิตสินค้า แต่วิสาหกิจชุมชนในอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมด้านการผลิตในระดับมาก เนื่องจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จัดหาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจากที่ปลูกเองและในชุมชนมาใช้ในการผลิต และตรวจสอบคุณภาพสินค้าก่อนจำหน่ายอยู่ในระดับมาก การวางแผนการผลิต อยู่ในระดับปานกลาง

4. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยด้านการตลาด อยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินการผลิต อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม และด้านการเงินและบัญชี อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีเครือข่ายทางการตลาดน้อยรวมถึงช่องทางการตลาดไม่หลากหลาย สมาชิกบางรายเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุขาดความรู้เรื่องเทคโนโลยี และการตลาดอีกทั้งทำให้แรงงานในการผลิตไม่เพียงพอ การเปลี่ยนแปลงของสภาพ ภูมิอากาศ และสภาพเศรษฐกิจในประเทศทำให้ปริมาณวัตถุดิบบางช่วงไม่เพียงพอต่อการผลิตต้องสั่งซื้อจากภายนอกชุมชนซึ่ง สินค้าราคาสูง ต้นทุนในการผลิตจึงสูงขึ้นด้วย สมาชิกส่วนใหญ่ขาดความรู้ด้านการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ทำให้ไม่ทราบถึง ต้นทุนที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรมน บันทอง (2567) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตหัตถกรรมผ้าทอไทยพวนบ้านใหม่ จังหวัดนครนายก พบว่า ปัญหาด้านการจัดการการตลาดสมาชิก วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ทำให้ขาดความรู้และทักษะด้านการตลาดนอกจากนี้ยังมีช่องทางการจำหน่ายที่จำกัด อยู่แค่เฉพาะหน้าร้านเป็นหลัก ยอดสั่งซื้อส่วนใหญ่มาจากลูกค้าที่เป็นคนในพื้นที่ ปัญหาด้านการผลิตวิสาหกิจชุมชนมีกำลังการผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดเนื่องจากผู้ผลิตส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ สอดคล้องกับ วรรณภา (2556) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาอมฤตบารมีเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน พบว่า ปัญหาและ อุปสรรคในการดำเนินงาน ดังนี้คือ ด้านการตลาด ปัญหาและอุปสรรคทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา คือ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ขาดความทันสมัย ขาดการพัฒนา รูปแบบของผลิตภัณฑ์ ด้านการผลิต การผลิตสินค้าได้คุณภาพตาม ที่ต้องการ และความสามารถในการผลิตได้ตามระยะเวลาที่ได้วางแผนไว้ แต่ปัญหาคือวัตถุดิบมีราคาแพง ทำให้ต้นทุนในการ ผลิตสูง ด้านการเงิน ขาดเงินทุนหมุนเวียน ด้านการจัดการ ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน

5. ความต้องการการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

จากการเปรียบเทียบระดับความรู้ที่ได้รับและความต้องการความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในประเด็นด้านการ บริหารจัดการกลุ่ม ด้านการดำเนินการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงินและบัญชี โดยใช้ Paired Sample t-test ที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีระดับความรู้ที่ได้รับภาพรวมในระดับน้อย และระดับความต้องการ ความรู้ภาพรวมในระดับมากมีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 ช่องทางในการส่งเสริมผ่านสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ในระดับมาก เนื่องจากคุ้นเคย และไว้วางใจ เมื่อเกิดข้อสงสัยสามารถสอบถาม ปรีกษา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้โดย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

วิธีการโทร หรือส่งข้อความหา วิธีส่งเสริมโดยการบรรยาย ในระดับมาก เนื่องจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกิดการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ สะดวก เข้าใจง่าย ประหยัดเวลา และเปิดโอกาสซักถามเมื่อมีข้อสงสัย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยที่ ข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเครือข่าย วิสาหกิจชุมชนในอำเภอและจังหวัดในการพัฒนาความรู้ ทักษะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และจัดทำแผนโครงการเพื่อขอรับ การสนับสนุนเครื่องมือ เครื่องจักรกล มาใช้ในการพัฒนากระบวนการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์

ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้ประสานงาน นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมยังต้องเป็นผู้ชี้แนะและร่วมแก้ไขปัญหา รวมถึงกระตุ้นให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนรู้จักปัญหาและพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ต้องขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ และการ ถ่ายทอดโดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการเรียนรู้กันภายในกลุ่ม การแก้ไขปัญหาต่างๆมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม เกิดความสามัคคีและและทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ๆที่มีความเหมาะสม เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ พร้อมกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้การพัฒนาเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาวิจัยโดยขยายพื้นที่การวิจัยไปสู่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นๆ เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามบริบทของชุมชน สังคม และเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่
- 2) ควรศึกษาวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่อำเภอ และจังหวัดใกล้เคียง เพื่อศึกษาแนวทางการ พัฒนาวิสาหกิจชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- เกษมพร พวงประยงค์ และนพพร จันทรนาขู. (2556). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 5(1), 111-112. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/suedureasearchjournal/article/view/28439>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2557). การประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC กลุ่มพัฒนาสื่อส่งเสริม การเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี. <https://esc.doae.go.th>

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2566). ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน. กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
<https://smce2023.doae.go.th/smce1/main.php>
- จินตนา สุริยะศรี (2566). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขต อำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู. วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น เครือข่ายส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์, 5(8), 469. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jmli/article/view/264997/178972>
- ธัญญญาณ์ โสภณพุทธพร. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง. Journal of Roi Kaensarn Academi, 8(3), 266. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/259768>
- รัชนิกร ปัญญา. (2566). การพัฒนาระบบบริหารการดำเนินงานเพื่อความโปร่งใสของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ, 33(1), 44. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pyu/article/view/266431/178750>
- วรรณภา ฐิตินานนท์. (2556). รูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาอมฤโบริณเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร. 2556, 1 (มกราคม-มิถุนายน)
- สำนักงานเกษตรอำเภอชนแดน. (2566). แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี 2566-2570. ฉบับทบทวน ปี 2566.
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (2565). การทำเกษตรแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า <https://www.arda.or.th/detail/6191>
- อรมน ปั่นทอง, สุปัน บัวขาว และ รัตติกร จิตรไกรสร. (2567). การพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตหัตถกรรมผ้าทอไทยพวนบ้านใหม่ จังหวัดนครนายก. วารสารสมาคมนักวิจัย, 29(2), 164-179.